

Oraculis eorumque fonte

nonnulla verba

fecit scripsit

M. C. Borxam.

Len. 1.

Rec. m. Marc 1833.

Dux animo mecum volens, quodnam suscep-
 pturus essent opus, ut officio meo ⁱⁿ Seminario
 satis facerem; utrum criticas aliquas annota-
 tiones, an ⁱⁿ pulchra tantum Herodoti dicta,
 quae ⁱⁿ legendo ejus historiarum libro invenissem,
 libellus hic contineret, statui, ut ambo
 Disscendi generis uno conjungere conarer.
 Ad hoc meum consilium bene exsequen-
 dum, mihi proposui, primum De eo quod
 mihi de oraculis in universum est visum
 tum vero de pluribus ex Herodoti et
 Diodori libris allatis disserere, eaque
 pro meis viribus singulatim expla-
 nare.

Superest nobis ex antiquitate graeca
 magna oracularum vis, quae ~~autem~~ val-
 de et sensu et poëticis dignitate inter se dif-
 ferunt. Aliis eorum magna inest inspi-
 ratio, et nonnunquam etiam, ut ita
 dicam,

quaedam insaniae ac favoris species, alia
contra sensu languescunt. Magna eorum
pars potius bona consilia esse videntur,
quam vera de rerum eventu praedictio.
alia obscuris atque vagis dicta verbis, alia
rursus certitudine quadam vel mini-
mam rerum futurarum indicant.

Cur quidem, ut mihi videtur, jam
olim judicatum est, minorem tan-
tum eorum partem esse genuinam,
reliquam vero, vel a fraudatoribus, vel
a poetis tanquam ingenii ludum ex-
cogitant. At ea, quae dogmata do-
ctrinae christianae ^{nobis} afferunt, haud du-
biter recentiore facta sunt tempore.
Nunc vero id tantum cum curemus,
ut rationem eorum bene intelligamus,
parum mihi videtur referre, utrum
genuina sint, nec ne.

Tam

Tam antiquissimis temporibus oracula apud
graecos reperta esse, plures nobis testantur
auctores ² ~~velerunt~~ ¹ ~~ut~~ Herod. II. 52. Hom. Ilias.
II. 234. Siphoc. Trach. 172. Vulgo superstitione,
~~hominibus~~ ingenio adhuc rudibus propria,
eos adducit, ut insolitis rebus, quibus animus
excitatur, causam supponant praeter naturam.
Sic fortasse apud graecos factum est, ut
primo tempore, ubi ingenia eorum parum cul-
ta erant, singuli homines, quibus natura
acriorem attribuerat ~~sensum~~, mentis
praestabilitate atque bonis consiliis admi-
^{in se} nationem suorum civium ~~contulerint~~.
Cum autem graeci assueti essent, consilia,
quae sibi prudentissimis visa, ac numine
quadam Divino homini inflata credere.
non fieri potuit, quin, Deum talique dili-
gere hominem, a quo ejusmodi accipiebant
consilia, putarent; itaque cum in quovis
graviori casu consulebant. Nam
antiquissimis

temporibus oracula non eo consilio rogata
fuisse videntur, ut eventum rerum futu-
rarum praedicerent, quia satis homo parum
de futuro remotis sollicitatur, sed potius, ut
praesentibus in rebus suaderent opti-
mum. Eximius siquis uxorem dacturus
erat, oraculum interrogavit, quo modo si-
bi in tali re agendum esset.

Adrasto, uni septem ducum ante Thebas,
cum interrogasset, cui nam filias suas
in matrimonium daret, oraculum res-
pondit:

Κούρα μὲν χαρμῶν καὶ κατὰ γυναικῶν
"ὅς κεν ἴδῃς προύμνοιο τῶν δόμων ἐξ
ἡμετέρου σταίην· μηδὲ γὰρ ἔστι πλανήτης
h. e.

Si filias tuas duobus junctis generis Aegro atque
Leoni, quos in tuae domus vestibulum ex nostris
sacris venientes videris, non animo felleris.
cf. Schol. ad Eur. Phoen. 412.

Nonnunquam etiam oraculum rogatum est,
an perjurium committi liceret. Exemplum ejus-
modi apud Herod. VI. 86 legimus: Glaucus
Spartae civis, cujus probitas per statum ce-
lebrabatur Graeciae, cum ei Milesius qui-
dam dimidium suarum agrum quae im-
mensae erant, commisisset et post magnum
temporis spatium filii hujus commissi
expetitori venissent, consilium cepit divi-
tiarum retinendarum, attamen antequam
faceret, oraculum rogare statuit, quod
quidem ei tale renuntiavit responsum:

Ταῦτ' Ἐπικυδαῖδ', τὸ μὲν αὐτίκα κῆρδός σου οὗτω
"ὅς κεν κῆρδός σου καὶ χεῖρματ' ἀγέμεναι.
"ὅρμην· ἐπεὶ θάνατος γὰρ καὶ εἰσορκοὶ μέναι ἀνδρά.
"Ἄλλ' ὅρκου πέρις ἐστὶν ἀνώτατος ἀπὸ χειρῶν,
"οὐδὲ πόδες, κραίπνους δὲ μετέρχεται, εἰδοὺς πάλιν
"βυρριάδας ὀλέθου φέρειν, καὶ ἄλλον ἄπορτα.
"Ἀνδρὸς δ' αὐδοῦ καὶ γενεῆς μετόπισθεν ἀμείνων.
h. e.

Glaucus Epicydides pro momento quidem
curam est,

Jurejurando sibi aliquid vindicasse
opesque rapuisse

Tura, quia mors probum quoque virum morit,
At jurejurandum filium habet nomine ca-
rentem, qui neque manus neque pedes
Celeribus tamen sequitur pedibus
Donec assecutus omnem perdidit stirpem atque
totam domum.

Viri autem, qui juratam servavit fidem, propago
postea semper felicius evadit.

Non inutile fortasse erit, si quis ad hunc
locum comparaverit Socratis cogitationes
quae in Xenoph. Mem. I 1.6 leguntur. Cum
paucis tantum apud sit casibus, ubi praedit-
ta vel fortuito quodam vel fraude re-
vera evenerint, ut turba homini sa-
pienti quam maxime confidat, non mi-
nus esse videatur, si is, qui saepe jam
res futuras feliciter praedixerat, universo fa-
ctus sit populo orator, hac ipsa re autem
fieri potuit, credo, ut sibi ipsi magis

magisque persuaderet, Deos sibi praecones esse,
se vero illorum esse interpretem; quae
opinionem, quae saepius interrogatur, eo ma-
gis in speciem divini afflatus incidit, quem
autem in homine magnae atque vividioris
imaginationis facile in extasim conuer-
ti oportebat.

Origine hac ratione explicata, facile
fortasse erit, qualitatem eorum quodam-
modo in universum definire. Velutis-
sima et genuina propria dicta maxima
ex parte, credo, bona tantum consilia
et oratione magnae inspirationis, itaque
arduis imaginibus plena, inveniri credo,
cum vero $\pi\sigma\phi\epsilon\gamma\gamma\epsilon\varsigma$ non semper iudicium
haberet valde exercitatum et decora sen-
tiret, saepe oratis et praecipue imagines
modo veritatem, modo decora offendant,
uti duo insequentia oracula ex Herod. V. gr.

Hierius

Ἡτίαν οὐτις ἐστὶν, πολὺ τῶν ἄλλων.

Λαβδα κῆρ, τέξει δὲ ὁλοῖτοχοι ἐν δὲ πᾶσι
αἰσθάνει μόνονχοι, δίκαιός τε καὶ Κόρινθοι.
h. e.

Ἐτιαν, nemo te honorat quamquam valde honoratur,
Λαβδα te amat parietque sacrum ^{deum} vi ^{tantum} praecipere
homines in monachicos et qui punit Corinthios.

Anno enim septingentesimo septuagesimo septimo a. Chr. n. Bacchiadae, Heraclidarum gens, imperium aptimatum instituerunt, et ut regnum apud eam tantum incolamen permaneret gentem, cum nulla alia inibant connubium. Centum fere annos hoc duraverat institutum, cum Amphion ex Bacchiadis uxore Labdam, filiam suam elaudam, quia nemo Bacchiadis eam uxorem ducere volebat, Etioni cuiusdam ^{qui} quamquam ex gente Petra a Caenes, Lapitha, oriundus, parum tamen aestimabatur,

in matrimonio dedit. Huic igitur Labda genuit Cypselum, qui aptimatum regimini finem imposuit, seque tyrannum Corinthi professus est, annis sexcentis quinquagesimo tertio ante Chr. n.

Αἰτός ἐν πέτρῳ κῆρ, τέξει δὲ αἰόντα
καρτερὸν, ὑψηλὴν. πολλῶν δ' ἐπὶ χούρῃ αἰβεί.
Τὰ ἅντα νῦν αἰ φράζεσθαι, Κόρινθοι, οἱ παρὶ καλὴν
Παρθένον ἀσκεῖτε καὶ ὀφειόμενα Κόρινθοι.

h. e.

Aquila quaedam in rupibus gravis est, gignit leonem,
postens atque sacrum, multorumque genera solvet.
Haec, Corinthii, bene reputate, qui gulcham circum
habitate Pirenen atque montuosam Corinthum.

Fam primam Pythia hoc oraculum Bacchiadis ediderat, et sensum ipso non prius quam illud alterum modo mihi allatum audierant, intellexerunt, ut nos Herod. eo ipso lib. docet.

Facile quidem praesideri potuit, Corinthios
 unum civis aut aliquando liberatos
 a Baetriadarum dominatione, cum illi
 injustitia ac superbia in^{popularem}visi^{varios fac-}
 tionibus jam in^{ter} se divisum dolo han-
 tum ac vi opprimerent; quod autem
 tam vagis verbis de aquila atque rapae
 praedixit, satis monstrat, illam rem
 accurate nescivisse et contra veritatem edixisse.
 Sic omnia oracula, quae ratione ac rerum
 experientia praevideri potuerint, genuina
 esse posse censeo, uti Herod. I. 62.

Ἐξάπτα δ' ὁ βόλος τὸ δὲ δίκτυοι ἐκπύπτεται
 Νύκτα δ' ὀσμὴ βούβη βαλυνάτης δια νυκτός.

h. 2.

Missus est jactus et rete jam extensum;
 Thynni vero adpropinquabunt sub nocte
 lumine lunae clara.

Nam Amphilytus, vir prudens, non hominum
 sciendi modum excedens praedicere potuit Italia
 cum Sisistratem quemquam jam his Athenis
 pulsum, magno tamen cum exercitu urbem
 aggredientem videret et sciret, cum ob pri-
 orem... mitent dominationem multis adhuc
 esse gratum, Athenienses vero in uni-
 versum longi popularium et optimatum
 certaminis fessos jam lenem^{malle} monarchi-
 am quam democraticam humanam et
 divina pervertentem.

Herod. VIII. 141.

ὦ μέγα! τί κἀνδύει; αἰπὼν φρεσὶ ἔχεται χεῖρ
 δώματα, καὶ πόλις τροχοειδὴς ἀνὰ καθύνα.
 οὔτε γὰρ ἐ κεφαλῇ μένει ἔμπεδος, οὔτε το βῆμα
 οὔτε πόδες νύκτα οὔτε ἂν χεῖρες αὐτῶν τι μέδουσιν
 λέπτεται, ἀλλ' ἀλγὰ πάλαι. κατὰ γὰρ μὴ ἔστιν
 πῦρ τι καὶ ὁ εὖς Ἄγος Σιγῆς γένος ἄγρια δαίμων.
 Πολλὰ δὲ κῆλα ἀποαῖ πικρῶματα, καὶ τὸ δὲν εἶον

" πολλοὺς δ' αὖτε ἰσχυροὺς ἄνδρας πρὸς δ' ἄνδρας
 " οἱ ποὺ νῦν ἰδὼντες ἑσθλὰ καὶ ἐπὶ καλῶς
 " δεινὰ παλαόμενοι, κατὰ δ' ἀκροτάτους ὀφθαλμοὺς
 " ἄντα μὲν κίχυντες, προῖδον κακότητος ἀνέχοντες.
 " Ἀλλ' ἴτοι ἐξ ἁδύτατο, κακοῖς δ' ἐπὶ κίχυντες.
 h. e.

" O infortunati! quid sedetis? fugite in extrema regionis
 " lictis relictis atque summis urbis orbicularis
 " neque enim caput manebit firmum, neque corpus,
 " neque pedes extremi, nec brachia neque aliqua media
 " relinquantur, sed aspernata jacent, destruit enim illam
 " ignis ac saevus Mars, Syriacum agens currum!
 " Multa et alia irruet castella, neque tuum solum
 " Multas etiam immortalium aedes deoestanti dabit
 " quae nunc fortasse sudore manantes ^{igni,} stant,
 " horrore trementes, atque summis cacuminibus
 " cruor defluit niger, dum necessitatem mali praevident.
 " Sed abite penitrali et timidis addite animam.

Mimne est admiranda Sythia, quae Graecis

interrogantibus, quid facerent ad Persas oppropin-
 quantes caerendos, suavit, ut urbem relinque-
 rent iisque exitum ejus praedixit. Nam bene ex-
 ploratis ^{rebus} facile intellexerat, nullo modo Athe-
 nienses tam equitate quam navibus infirmas
 urbem a Xerxe, Graecis infestissimo rege,
 numero copiarum atque navium valedissimo
 servare posse, sed in alio loco praesidium
 quaerendum esse.

Quod autem attinet ad ea oracula, quae
 res fortuitas certe ac distincte praedicunt,
 equidem senserim a poëtis insequentis
 aevi esse facta, vel ut casus aliquos tan-
 quam a diis jam portentus majoris esset
 momenti, vel ut eventus, quorum verum
 fontem aut ipsi nesciebant, aut dicere
 volebant, certam haberent causam oraculum.
 Plura exempla ejusmodi leguntur Herod. I. 47.

I. 55. VII. 220.

Si quis

momenta, quibus nobis ab Herodoto singulis locis haec oracula narrentur accurate perpendent, facile fortasse causam singulorum inveniet probabilem meamque sententiam non plane rejiciet. —

